

УДК 346.95

Юдін Я.В. аспірант кафедри конституційного та адміністративного права
(Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна)

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Нормативно-правове регулювання застосування адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення у сфері запобігання корупції складається з актів національного законодавства України та міжнародних стандартів. Якісне та ефективне законодавство у сфері запобігання корупції є тим необхідним інструментом, використання якого не лише дозволяє встановити засади регулювання визначеної сфери суспільних правовідносин, але і сприяє впровадженню позитивних впливів на процеси загальної та спеціальної превенції із недопущення проявів зловживання владою чи службовим становищем, а також інших правопорушень, що впливають на службову сферу [1, с. 39]. До проблем застосування адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень у сфері запобігання корупції відносяться: низька ефективність процесів імплементації актів міжнародного законодавства до національної правової системи, що знижує ефективність євроінтеграційних процесів [2, с. 241-245; 3, с. 45]; несистематичність здійснення правотворення із генерації актів національної правової системи України у сфері запобігання корупції [4, с. 409].

Отже, одним із необхідним векторів розвитку системи нормативно-правового регулювання застосування адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення у сфері запобігання корупції є вимоги щодо впровадження міжнародних стандартів.

Зазначене обумовлює необхідність висвітлення окремих положень міжнародних актів, що мають бути визнані частиною національного законодавства у сфері запобігання корупції.

Передусім визначимо важливість такого акту, як Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією 1999 року (ратифікована 16 березня 2005 року й набрала чинності для України з 01 січня 2006 року) [5]. Метою ухвалення Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією 1999 року було визначено створення дієвих форм із забезпечення ефективності міжнародного співробітництва у досліджуваній сфері задля подолання проявів зловживання владою чи вчинення інших видів корупційних правопорушень [5]. В межах досягнення цілей Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією 1999 року було запровадження розуміння категорії «корупція» як «прямих чи опосередкованих вимагань, пропонувань, дачу або одержання хабаря чи будь-якої іншої неправомірної вигоди або можливості її отримання, які порушують належне виконання будь-якого обов'язку особою, що отримує хабаря, неправомірну вигоду чи можливість мати таку вигоду, або поведінку такої особи» [5].

До основоположних засад Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією 1999 року необхідно віднести : принципи компенсації за заподіяну шкоду, що покладає обов'язок на державу встановити нормативні засади із здійснення процедур відновлення порушених прав особи, що постраждали внаслідок вчинення корупційного правопорушення (при цьому така компенсація може охоплювати матеріальні збитки, втрачену вигоду та немайнову шкоду); засади встановлення підстав для порушення компенсаторного механізму, що має складатися із встановлення факту вчинення відповідачем особисто або з його дозволу корупційної дії чи невжиття ним розумних заходів для запобігання вчиненню корупційної дії; факту заподіяння шкоди позивачу; та наявність причинного зв'язку між корупційною дією та

заподіяною шкодою; засади допустимості множинності відповідальності за вчинення корупційних правопорушень; засади відповідальності держави за протиправні корупційні діяння, що були допущені посадовими особами владних повноважень; принцип контрибутивної вини, що вимагає встановлення у внутрішньому законодавстві зменшення чи відмову у компенсації з урахуванням усіх обставин, якщо позивач через його власну помилку сприяв завданню шкоди чи її посиленню; засади із необхідності встановлення строків позовної давності, що не повинно бути меншим за три роки «від дня, коли особа, якій було заподіяно шкоду, дізналася чи обґрунтовано могла знати про заподіяння шкоди або про здійснення корупційної дії та про особистість винної особи», але і при цьому не повинні бути більшими, ніж 10 років від дня здійснення корупційної дії; засади забезпечення належного захисту проти будь-якої необґрунтованої санкції щодо працівників, які мають достатні підстави підозрювати корупцію та які добросовісно доповідають про свої підозри відповідальним особам або компетентним органам; засади із встановлення на національному рівні процедурних аспектів здійснення діяльності звітування суб'єктами економічної діяльності та отримання дійсної та вірогідної інформації про фінансовий стан суб'єкта економічної діяльності; встановлення на національному рівні засад забезпечення ефективності збору доказів у справах про компенсацію шкоди, заподіяної внаслідок вчинення корупційного правопорушення [5].

Список використаних джерел:

1. Хабарова Т.В. Адміністративно-процесуальні засади запобігання корупції в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2017. 216 с.
2. Цитряк В.Я. Хабарництво: історико-правові аспекти соціального явища та протидії йому в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 48. С. 241-245.
3. Вандін Є.В. Організаційно-правові засади діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. Одеса, 2017. 205 с.
4. Василенко О.Ю. Адміністративно-правове регулювання обмежень щодо одержання неправомірної вигоди або подарунків та поводження з ними. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 8. С. 409-411. doi:10.32782/2524-0374/2021-8/96.
5. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією: Міжнародний документ від 04.11.1999. *Офіційний вісник України*. 2006. № 9. Ст. 592.
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text